

ผลของการสอนที่เน้นการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

Teaching Result on Practice of Sufficiency Economy Concept

นุกูล ชิ่นฟัก^{1*}, วรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล², ธิติพงษ์ เกตุอมร³ และสุดาพร ทองสวัสดิ์⁴
Nukool Chinfuk^{1*}, Woraluck Lalitsasivimol², Thitiphong Ketamon³
and Sudaporn Thongsawat⁴

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ผู้ช่วยคณบดีคณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Assistant Professor Dr., Assistant Dean of Faculty of Political Science, Hatyai University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Assistant Professor Dr., Director of Doctor of Philosophy in Business Administration, Hatyai University.

³ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, วิทยาลัยนานาชาติดิษยะศริน, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Lecturer, Department of Business English, Didyasarin International College, Hatyai University.

⁴ อาจารย์, สาขาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁴ Lecturer, Department of Management, Hatyai Business School, Hatyai University.

* Corresponding author, E-mail: Sample@gmail.com

บทคัดย่อ

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานของความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็ม ที่ต่อกรรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 งานวิจัยนี้เป็นบททดลองศึกษา เศรษฐกิจพอเพียง ภาคปฏิบัติ กับนักศึกษาที่สนใจลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 112 คน ในภาคการศึกษาที่ 2/2561 โดยเรียนภาคทฤษฎีเมื่อเรียนแล้วเสร็จ หลังจากนั้นนักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติ การดำเนินงานตามแนวทางทฤษฎีใหม่ ขั้นตอนที่ 1 การผลิต ให้พึ่งพาตนเองด้วยวิธีง่าย ๆ เป็นค่อยไปตามกำลังให้พอมีพอกิน โดยบททดลองศึกษานี้ เป็นการปฏิบัติการ การผลิตในด้านการปลูกผัก โดยให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเฉลี่ยกลุ่มละ 9 คน จำนวน 12 กลุ่มทำการปลูกผักตามขั้นตอน ผลการทดลองศึกษา ภาคปฏิบัติการปลูกผัก พบว่าก่อนการเรียนการสอนการปลูกผัก นักศึกษาทราบวิธีการปลูกผัก อย่างถูกวิธี และมีขั้นตอน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ผลของการสอนที่เน้นการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดสู่การปฏิบัติ การปลูกผักอย่างถูกวิธี และมีขั้นตอน พบว่านักศึกษาสามารถลงมือปฏิบัติการปลูกผักจำนวน 2 ชนิด คือ ผักคะน้า และผักกวางตุ้ง ฮ่อเต้ อย่างถูกวิธี และมีขั้นตอน ครบจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ข้อเสนอแนะ ควรขยายแปลงผักให้มีจำนวนมากขึ้น ควรเพิ่มชนิดของผักให้มีความหลากหลายมากขึ้น และควรส่งเสริมให้มีการปลูกผักในเชิงพาณิชย์เป็นอาชีพหลัก และอาชีพเสริม ตลอดจนขยายไปยังชุมชนและครัวเรือนต่อไป

คำสำคัญ: ผลของการสอน, เศรษฐกิจพอเพียง, การปฏิบัติ

Abstract

“Sufficiency Economy lies at the root of life, the foundation of stability of the motherland, as the foundation piles driven to support a house. A building could be stable due to its piles, but most people don’t recognize the piles and even forget them,” the Royal Guidance of His Majesty King Rama IX. The teaching result on practice of the Sufficiency Economy concept is carried on 112 students who enroll the course on semester 2/2018. After learning the theory of Sufficiency Economy, students are assigned to practice following the concept of this new theory. The first step is focused on a production activity. Students rely themselves upon a simple method slowly based on their abilities and getting by. The teaching result is on a mission of growing vegetables through steps, dividing averagely of nine students with 12 groups. The study is disclosed that, before learning to grow vegetables, only 34 students or 30% realize the correct processes; but after learning, all 112 students are able to grow two types of vegetables correctly, which are Kai-Lan and Emperor Bok Choy. The suggestions are to increase more growing beds, grow more various types of vegetables, promote growing vegetables for a commercial purpose as a main career or a part-time job; including expanding to a community and a household upwards.

Keywords: Teaching Results, Sufficiency Economy, Practice

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 โดยเริ่มต้นจากพระบรมราโชวาท ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระราชทาน แก่นิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นความสำคัญในการพัฒนาประเทศ แบบสร้างพื้นฐาน คือ “ความพอมี พอกิน พอใช้” ต่อมาพระองค์มีพระราชดำรัสอีกครั้งเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 ณ ศาลาดุสิดาลัย เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาทรงเน้น คำว่า พอมีพอกิน ดังนั้น คำว่า เศรษฐกิจพอเพียง จึงมาจากจุดเริ่มต้นว่า พอมี พอกิน พอใช้ นั่นเอง

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็มแต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากวารสารมูลนิธิชัยพัฒนา, สิงหาคม 2542) “เศรษฐกิจพอเพียงแปลว่า Sufficiency Economy คำว่า Sufficiency Economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่า เป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่...และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542) เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญา

ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดรวมถึงการพัฒนาและบริหารประเทศ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ทางสายกลาง คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

จากเหตุผลดังกล่าวที่พระองค์ท่านได้ให้พระราชดำรัสไว้ ผู้วิจัยสนใจที่จะดำเนินการ บททดลองศึกษา ในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นการดำเนินงานตามแนวทางทฤษฎีใหม่ ในขั้นตอนที่ 1 การผลิต ให้พึ่งพาตนเองด้วยวิธีง่าย ค่อยเป็นค่อยไป ตามกำลังให้พอมีพอกิน โดยประเด็นปัญหาที่สำคัญคือ นักศึกษาต้องสามารถลงมือภาคปฏิบัติการปลูกผักสวนครัวเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเอง และครอบครัวได้ ตลอดจนเป็นต้นแบบที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเป็นการศึกษาผลของการสอนที่เน้นปฏิบัติในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาโดยการฝึกภาคปฏิบัติ การปลูกผัก และสามารถนำไปปฏิบัติให้กับครอบครัวของตนเองได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. นักศึกษาได้เรียนรู้ในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง โดยในภาคปฏิบัติสามารถนำความรู้จากการปลูกผักไปใช้ประโยชน์กับครัวเรือนของตนเอง
2. เพื่อเป็นต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังนักศึกษาในกลุ่มอื่นๆ และประชาชนที่สนใจได้เรียนรู้
3. การลงมือปฏิบัติ การปลูกผัก ส่งผลในเชิงแบ่งปันความสุขได้ เช่น ปลูกผักไว้กิน เมื่อผักเหลือรู้จักแบ่งปัน มอบให้กับเพื่อนบ้าน ตลอดจนสามารถส่งผลให้มีแนวคิดในเชิงพาณิชย์ ค้าขายเป็นอาชีพหลัก และอาชีพเสริมได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2544, น. 284-291) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตนเองอยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีภูมิพอมีพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป โดยสรุป คือการหันกลับมายึดทางสายกลางในการดำรงชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเอง ได้แก่ พึ่งตนเองทางจิตใจ คนที่สมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงควรที่จะสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจอีกheimต่อสู่ชีวิตด้วยความสุจริต แม้อาจจะไม่ประสบความสำเร็จบ้างก็ตาม ไม่ควรท้อแท้ ให้ พยายามต่อไป

- 1) พึ่งตนเองทางสังคม ควรเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือช่วยเหลือ เกื้อกูล นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน

2) พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ คือการส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของผู้คนในท้องถิ่น เสาะแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนา ประเทศได้อย่างดียิ่ง สิ่งดีคือการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีมากมายในประเทศ

3) พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาทดลอง ทดสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทย และสิ่งสำคัญสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

4) พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มี เงินก็ยังมีข้าว ปลา ผัก ผลไม้ ในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อการยังชีพและสามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของ ประเทศในระดับมหภาคต่อไปได้

หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความ ไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ มีหลักพิจารณาอยู่ด้วยกัน 5 ส่วน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551, น.32-33) ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมี พื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิง ระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืน ของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้น การปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่นๆ เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่าง มีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและเปลี่ยนแปลงด้าน ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และ ไกล

3.4 เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้ง ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

3.4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องอย่างรอบ ด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความ ระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

3.4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเพียร มีความอดทน มีความพอเพียง ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ

3.5 แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ให้ความรู้ในเชิงทฤษฎีในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ที่มีประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน 2 ห้องเรียน จำนวน 112 คน
2. นักศึกษาลงมือภาคปฏิบัติอย่างถูกวิธี และมีขั้นตอนตั้งแต่กระบวนการเตรียมดิน ปลูกผัก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต
3. ประเมินผลด้วยการวัดความรู้จากการปฏิบัติในการผลการสอน ก่อนและหลังการปลูกผัก

ผลการทดลองศึกษา

ผลการทดลองศึกษาแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนโดยแสดงถึงเป้าหมายของกิจกรรมที่ดำเนินการได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการดำเนินการตามแนวทางพระราชดำริ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงทฤษฎีตั้งแต่ขั้นเตรียมพื้นที่ปลูก เตรียมดิน โดยมีการแบ่งกลุ่มของนักศึกษา เฉลี่ยกลุ่มละ 9 คน จำนวน 12 กลุ่ม

1.1 จัดสถานที่ แปลงผักตามขนาดที่เหมาะสม สำหรับบททดลองศึกษานี้ ได้ขนาด กว้าง 1.20 เมตร ยาว 7 เมตร พร้อมทั้งซื้อแปลงผัก คือ แปลง A – B – C – D – E – G – H – I – J – K – L – M จำนวน 12 แปลง

1.2 ก่ออิฐบล็อกซิเมนต์ เพื่อเสริมเป็นแนวเขตแปลงผัก และป้องกันดินพังทลาย

1.3 พรวนดินให้ละเอียด คละเคล้ากันให้ทั่วโดยมีส่วนผสม ของปุ๋ยหมัก ที่ทำจากเศษใบไม้ กิ่งไม้ ผุ วัชพืชแห้ง โดยทำใช้เองเตรียมไว้ 1 กระสอบ และปุ๋ยคอก อีก 1 กระสอบ นำมาผสมกันด้วยการพรวนดิน สับดินให้ละเอียด เพื่อเป็นแร่ธาตุ และแหล่งอาหารของเมล็ดพันธุ์

ขั้นตอนที่ 2 นำเมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้ 2 ชนิด ที่คัดเลือกสรรแล้ว คือ ผักคะน้า และผักกวางตุ้ง ฮ่องเต้ โดยการปลูกชนิดละ 6 แปลง คือ ผักคะน้า 6 แปลง และผักกวางตุ้ง ฮ่องเต้ 6 แปลง รวม 12 แปลง เพื่อเป็นการเรียนรู้ชนิดสายพันธุ์ของผัก โดยผักทั้ง 2 ชนิดมีอัตราการเจริญเติบโตตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวระยะเวลา 40-45 วันเท่าๆกัน ขุดหลุมขนาดความลึก 3 เซนติเมตร ระยะห่างของหลุม 12 เซนติเมตร หยอดเมล็ดพันธุ์ ผักลงหลุม เพียง 2-3 เมล็ด ต่อ หลุม แล้วเกลี่ยดินฝังกลบเมล็ดพันธุ์ ตลอดแปลง ดังนั้นใน 1 แปลง จะได้ผักจำนวน 120 ต้น

ขั้นตอนที่ 3 นำฟางข้าว หรือหญ้าแห้งที่เตรียมไว้แล้วมาโปรยทับหน้าดินและหลุมที่ปลูกผัก เพื่อคลุมดิน และรักษาสภาพหน้าดินให้อุณหภูมิของดินได้ชุ่มชื้น เสร็จแล้วรดน้ำด้วยฝักบัวรดน้ำขนาดใหญ่ เฉลี่ย 1 แปลง รดน้ำ 4 ฝักบัว โดยการรดน้ำ กำหนดให้รดน้ำวันละ 2 เทียว เวลาเช้าก่อนเวลา 08.00น. และเวลาเย็นก่อนเวลา 17.30 น.

ขั้นตอนที่ 4 ระยะเวลาในการปลูกผักทั้ง 2 ชนิดคือผักคะน้า และผักกวางตุ้งฮ่องเต้ ใช้เวลาในการปลูกตั้งแต่เตรียมดิน หยอดเมล็ดพันธุ์ จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้เวลา 40-45 วัน โดยในช่วงระยะเวลานี้ หมั่นรดน้ำ เช้า-เย็น ตรวจตราดูวัชพืชที่ขึ้นในแปลงผัก และถอนหญ้าและวัชพืช ตรวจตราดูแมลงชนิดต่างๆที่จะมากัดกินผัก หากมีแมลงจะดำเนินการด้วยการฉีดพ่นด้วยน้ำหมักชีวภาพ ที่ผลิตจากเศษผักผลไม้ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บเกี่ยวผลผลิต ขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนแห่งความสุข พอมี พอกิน พอใช้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผลผลิตที่ได้จะนำไปเป็นส่วนประกอบการทำอาหาร ชนิดต่างๆ เช่น ผัดผักคะน้า ราดหน้าผักคะน้า แกงจืดผักกวางตุ้ง ฮ่องเต้ และอื่นๆอีกมากมาย เหลือกก็แบ่งปันให้กันและกัน เป็นน้ำใจของคนไทยโดยแท้ และถ้าเหลืออีกก็แบ่งขายในราคายุติธรรม สิ่งที่ได้นอกจากผลผลิตแล้ว ยังเป็นการสร้างความภาคภูมิใจกับผู้ที่ได้เรียนรู้

ภาพประกอบที่ 1 บรรยายชนิดของดิน การปลูกผักตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุกูล ชื่นพิง

ภาพประกอบที่ 2 การผสมดินเพาะปลูก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก คละเคล้าเพื่อเตรียมหยอดเมล็ดพันธุ์

ภาพประกอบที่ 3 การขุดหลุมพร้อมหยอดเมล็ดพันธุ์ผักคะน้า และผักกวางตุ้ง ฮ่องเต้

ภาพประกอบที่ 4 นำฟางข้าวมาคลุมดินหลังจากหยอดเมล็ดพันธุ์แล้ว

ภาพประกอบที่ 5 รดน้ำแปลงผักที่ปลูกแล้วโดย 1 แปลงรดน้ำ 4-5 ฝักบัว

ภาพประกอบที่ 6 ผักกวางตุ้ง ฮ่องเต้ เริ่มแตกยอด อายุ 1 สัปดาห์

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน

ตารางที่ 1 แสดงบททดลองการรับรู้ของนักศึกษาต่อการปลูกผักอย่างถูกวิธีและมีขั้นตอน ก่อนและหลัง ภาคปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จำนวนนักศึกษา 112 คน

รายการ	ก่อนการเรียนภาคปฏิบัติ	หลังการเรียนภาคปฏิบัติ
การรับรู้วิธีการปลูกผักอย่างถูกวิธี และมีขั้นตอน	34 คน (30%)	112 คน (100%)

สรุปผลการวิจัย

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ภาคปฏิบัติด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง การปลูกผักจำนวน 2 ชนิดคือ ผักคะน้า และผักกวางตุ้ง ฮ่องเต้ พบว่า ก่อนการลงมือปฏิบัติจริง นักศึกษา จำนวน 112 คน มีความรู้ในเชิงเกษตรพอเพียง ตามขั้นตอนการปลูกผักอย่างถูกวิธี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 30 หลังจาก การปฏิบัติจริง ตามขั้นตอนการปลูกผักอย่างถูกวิธี พบว่า นักศึกษาสามารถ ปฏิบัติงานการปลูกผักได้จริง ครบจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 100

อภิปรายผล

ผลการสอนที่เน้นปฏิบัติในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งเน้นให้เห็นภาพทั้งในเชิงทฤษฎี ในห้องเรียน และเชิงปฏิบัติ นอกห้องเรียน ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จริง จากกระบวนการและ ขั้นตอนการปลูกผัก 2 ชนิดคือ ผักคะน้า และผักกวางตุ้ง ฮ่องเต้ จำนวน 12 แปลง นักศึกษาเข้าร่วมจำนวน 112 คน เป็นการเสริมสร้าง การประยุกต์ใช้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับบุคคล และครอบครัวอันจะนำไปสู่การใช้จ่าย อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ กานดา เตชะชั้นหมาก (2556) ได้น้อมนำ พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาปรับใช้กับพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็น

พอประมาณ : รายจ่ายสมดุลกับรายรับ

มีเหตุมีผล : ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล/มีความจำเป็น/ไม่ใช่สิ่งของเกินฐานะ/ใช้อย่างคุ้มค่าประหยัด

มีภูมิคุ้มกัน : มีเงินออม/แบ่งปันผู้อื่น/ทำบุญ

ความรู้คู่คุณธรรม : ประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจ และดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ที่พระองค์ท่านทรงให้แนวคิดนำไปสู่แนวปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ภาคปฏิบัตินี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาในปีการศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มชนิดของผักให้มีความหลากหลายชนิดมากขึ้น เช่น ผักบุ้งจีน ผักกาดขาว ต้นหอม ผักสลัด กะหล่ำปลี เป็นต้น
2. ควรส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้เป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริม ตลอดจนเป็นงานเชิงพาณิชย์ได้
3. ควรขยายแปลงผักให้มากขึ้น จาก 16 แปลงเป็น 40 แปลง

เอกสารอ้างอิง

- กานดา เตชะชั้นหมาก. (2556). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, อยุธยา.
- พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542. (2542). ตามรอยพระราชดำรัส ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. นิตยสาร Positioning สืบค้นจาก <https://positioningmag.com/9230> เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2551). *วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2542). เศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา*, 8, 47-53.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2544). *เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในใต้เบื้องพระยุคลบาท*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.